

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

НА НАВЧАННЯ В АСПРАНТУРІ

ДЛЯ ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

**076 – ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ
ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Київ - 2018

ВСТУП

Комплексний вступний іспит дозволяє з'ясувати рівень засвоєння теоретичних знань, оцінити аналітичні здібності та навички, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та виявити достатність підготовки до навчання в аспірантурі на здобуття академічної кваліфікації: **доктор філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**; професійної кваліфікації: 2441.1 «Молодший науковий співробітник (управління)», 2310.2 «Викладач вищого навчального закладу».

Метою вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є формування контингенту аспірантів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності шляхом оцінки знань та навичок абітурієнтів.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Оволодіння системою знань, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня магістра 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» передбачає, що вступники повинні мати базову вищу освіту, вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно орієнтованих економічних дисциплін, мати схильність до наукових досліджень.

Зміст програми вступного іспиту. Іспит має комплексний характер і базується на провідних навчальних дисциплінах, що формують знання та уміння магістра і визначають рівень його кваліфікації. Програма іспиту є міждисциплінарною, охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, що вивчають студенти в межах навчального плану освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» і включає такі модулі:

Модуль 1. Підприємництво та біржова діяльність.

Модуль 2. Екологічне підприємництво, торгівля та логістика.

Вступний іспит дає можливість абітурієнтам виявити знання, здобуті під час навчання і довести свою готовність продовжувати навчання в аспірантурі за програмою підготовки докторів філософії.

Порядок проведення вступних випробувань визначається «Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2018-2019 навчальний рік».

Формою проведення вступного випробування до аспірантури зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є письмовий іспит.

МОДУЛЬ 1. ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1.1. Підприємництво у ринковій економіці

Сутність підприємництва та умови його існування. Основні підходи до визначення змісту терміна «підприємництво». Еволюція теорії підприємництва.

Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Типи підприємців у сучасній ринковій економіці.

Організаційно-правові форми підприємництва. Функції підприємництва. Права, обов'язки і відповідальність підприємця. Економічна основа підприємництва. Рушійні сили підприємництва. Принципи та передумови підприємництва.

Сучасні види підприємницької діяльності. Венчурне підприємництво: світовий досвід та вітчизняна практика.

Економічні основи та суперечності розвитку підприємництва в Україні.

Форми організації підприємницької діяльності. Конкуренція як засіб реалізації підприємництва. Підприємницька ідея. Інтеграційні форми підприємництва.

Тема 1.2. Державне регулювання підприємницької діяльності

Сутність та методи державного регулювання підприємництва. Державна політика підтримки підприємництва. Вплив макроекономіки на розвиток підприємництва. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Система оподаткування підприємницької діяльності. Практика застосування податку на додану вартість. Оподаткування прибутку підприємницької діяльності. Особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Ухилення від сплати податків: причини і відповідальність.

Тема 1.3. Інноваційне підприємництво

Сутність та особливості інноваційного підприємництва. Інноваційне підприємництво та венчурний бізнес. Організація інноваційного підприємництва в Україні. Види інноваційних підприємств. Державна підтримка розвитку інноваційного підприємництва. Бізнес-планування в інноваційному підприємстві. Інноваційний проект як об'єкт кредитування. Комерціалізація підприємницьких ідей. Маркетингове забезпечення інноваційного продукту.

Тема 1.4. Конкуренція та конкуренти

Сутність та значення конкуренції для розвитку підприємництва. Види конкурентних ринків. Монополістичні тенденції на ринку. Конкуренція та маркетингові інструменти формування конкурентоспроможності. Законодавство України про подолання монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції.

Методи конкурентної боротьби та їх класифікація. Цінова та нецінова конкуренція. Добросовісна та недобросовісна конкуренція. Позиціонування як інструмент конкурентної боротьби. Конкурентні стратегії.

Конкурентноздатність товарів та методи її визначення. Визначення провідних факторів успіху в конкурентній боротьбі. Показники конкурентноздатності.

Тема 1.5. Біржова діяльність

Основні поняття про біржу, класифікація бірж. Історія виникнення і розвитку бірж. Порядок утворення та органи управління біржі, організаційна структура і персонал. Універсальна товарна біржа. Спеціалізована товарна біржа. Організація роботи брокерської фірми. Біржові операції. Біржове ціноутворення. Строкові контракти.

Тема 1.6. Ринок цінних паперів

Основні поняття про ринок цінних паперів. Види цінних паперів та їх особливості. Інфраструктура фондового ринку. Емісія цінних паперів. Порядок емісії цінних паперів. Форми емісії. Процедури емісії. Андеррайтинг. Трансфертні послуги. Аукціонний продаж акцій. Фондова біржа. Функції фондової біржі. Асоційовані члени біржі. Строкові угоди. Кліринг. Електронна торгівля.

Інвестиційні дилери та позабіржовий ринок цінних паперів. Повна фондова біржа. Офіційний фондовий ринок. Регламентований біржовий ринок. Комунікаційна система НАСДАК.

Тема 1.7. Хеджування цінних та курсових ризиків за допомогою ф'ючерної торгівлі

Суть та основні характеристики хеджування. Досконале хеджування цінних ризиків на ринках сільськогосподарської продукції. Особливості хеджування цінних ризиків ринку реальних товарів. Хеджування курсових ризиків фінансових інструментів.

Перелік рекомендованої літератури

1. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник. – 2-ге видання. – К.: Знання, 2014. – 431 с.
2. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. – Метафізика економіки: монографія. – К.: Знання, 2010. – 718 с.
3. Базилевич В., Филюк Г. Природні монополії: монографія. – К.: Видавництво «Знання», 2006. – 367 с.
4. Бодров В.Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління: навч. посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 104 с.
5. Бутенко Н.В. Основи маркетингу: навч. посіб. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». - 2004. – 140 с.
6. Бутенко Н.В. Маркетинг: Підручник. – К.: Атака, 2006, 2008. – 300 с. (рекомендовано Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів ВНЗ)

7. Бутенко Н. В. Розвиток партнерства в національній економіці: монографія. - [Текст] / Н. В. Бутенко; НАН України, Інститут економіки промисловості. – Київ: ІЕП НАН України, 2015. – 358 с.
8. Гальчинський А. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань. – К.: Либідь, 2013. – 472 с.
9. Гайдай Т.В. Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст: монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». – 2008. – 296 с.
10. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. – НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. – 864 с.
11. Глосарій зеленого бізнесу: українсько-німецько-російсько-англійський / В. Базилевич, Д. Вальтер та ін. – Під наук. ред. В. Базилевича, Д. Вальтера. – К.: Знання, 2010. – 518 с.
12. Гражевська Н.І. Економічні системи епохи глобальних змін: монографія – К.: Знання, 2008. – 431 с.
13. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 9-те вид., перероб. і допов. – К.: Знання-Прес, 2014. – 710 с.
14. Економічна теорія: Політекономія: практикум: навч. посіб. / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
15. Є. Слуцький. Визнання. Творча спадщина з погляду сучасності: монографія / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 919 с.
16. І. Вернадський. Витоки. Творча спадщина у контексті економічної думки в Україні: монографія / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2009. – 862 с.
17. Історія економічних учень: хрестоматія: навч. посіб. / уклад.: В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, А. О. Маслов та ін.; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 1198 с.
18. М. Бунге: сучасний дискурс: монографія / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2005. – 697 с.
19. Мазур І. І. Детінізація економіки України: теорія та практика. – К.: ВПЦ “Київський університет”. – 2006. – 329 с.
20. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика / Пер. с 13-го англ. изд. – М.: ИНФРА-М, 2001. – XXXIV, 974 с.
21. Макроекономіка: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 703 с. – (Класичний університетський підручник).
22. Маслов А.О. Інформаційна економіка: становлення, структура та теоретичне осмислення: монографія. – К.: Аграр Медіва Груп, 2012. – 431 с.
23. Мікроекономіка: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 2 видання переробл. і доповн. – К.: Знання, 2008. – 679 с. – (Класичний університетський підручник).
24. Мікроекономіка: практикум: навч. посіб. / За ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2010. – 491 с.

25. Норт, Даглас. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / Пер. з англ. І. Дзюби. – К.: Основи, 2000. – 198 с.
26. Портер М. Международная конкуренция: пер. с англ. / Под ред. и с предисл. В.Д. Щетинина. – М.: Международные отношения, 1993. – 896 с.
27. Раровська В.В. Біржова діяльність / В.В. Раровська, Л.А. Останкова, С.Е. Акопов – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 144 с.
28. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. - 2-ге вид. змін. й доп. - Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008 - 632 с.
29. Филюк Г.М. Конкуренція і монополія в епоху глобалізації: монографія – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Франка. – 2009. – 404 с.
30. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / Пер. с нем., англ. – М.: Эксмо, 2007. – 864 с.
31. Підприємництво: практикум: навч. посіб. / Ігнатович Н.І., Свтушевська О.В., Кириленко Л.М. та ін. - Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2015. – 256 с.
32. Цінні папери: підручник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, Н.В. Ковтун та ін., за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 1094 с.
33. Цінні папери: практикум: навч. посіб. + ком пакт-диск / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2013. – 791 с.
34. Экономическая теория: политэкономия: учебник / Под ред. В.Д. Базилевича. – М.: Рыбари; К.: Знання, 2009. – 870 с.
35. Mazur I., Kot L. Problems of research and development commercialization in Ukraine // Economic annals – XXI. –2014. - № 5-6. – С.25-28.
36. Mankiw N. Gregory. Principles of Economics, 7th Edition.: Harvard University, 2015. – 880 p.

МОДУЛЬ 2. ЕКОЛОГІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА ЛОГІСТИКА

Тема 2.1. Розвиток еколого-економічних вчень: етапи, напрями, школи

Класичні та неокласичні економічні школи. Економіка як відкрита підсистема екосистеми: пустий та наповнений світ. Діаграма Мальтуса. Основні положення неокласичної школи. Неокейнсіанство та державне регулювання еколого-економічних проблем: механізми та інструменти. Забезпечення ефективного сукупного попиту. Взаємовідносини «економіка-природа» згідно учення К Маркса. Теорія ренти для оцінки еколого-економічних потреб.

Фізіократична економічна школа. Вчення про «природний порядок». Закон збереження та перетворення енергії. Економічна таблиця – перший досвід макроекономічного аналізу. Неоавстрійська економічна теорія. Еволюційний підхід до вивчення проблем екологічно доцільного масштабу економіки. Мальтузіанство та неомальтузіанська школа. Школа фізичної економії. Інституційне розв'язання еколого-економічних проблем. Сучасна постнеокласична економічна теорія: основи виникнення та перспективи для розвитку екологічної економіки. Концепція “етропійного ресурсопотоку”. Концепція “масштабу” та екоресурсної місткості (“екологічної ватерлінії”). Концепція “природного капіталу”. Концепція “коеволюції”.

Тема 2.2. Вплив підприємницької діяльності на довкілля

Поняття про середовище існування. Сучасне розуміння взаємовідносин між людиною і довкіллям. Людське суспільство та його складові. Еволюція взаємовідносин людини і природного середовища. Структура природного середовища. Типи середовища існування людини. Екосистеми та їх класифікація.

Екологічні фактори. Класифікація екологічних факторів. Демографічні проблеми і можливості біосфери. Демографічні проблеми України. Урбанізація та її негативні наслідки.

Основні антропогенні забруднювачі довкілля. Основні методи визначення забруднень. Вплив підприємницької діяльності на геологічне середовище. Ґрунт як важливий компонент біосфери. Порушення та рекультивація земель в Україні. Вплив господарської діяльності на ґрунт. Наслідки антропогенних впливів на ґрунти. Сучасний стан ґрунтів України та шляхи його поліпшення. Заходи щодо охорони земель. Оціночні показники санітарного стану ґрунтів населених пунктів та сільськогосподарських угідь. Норми знімання родючого шару ґрунту. Види та етапи рекультивації землі.

Світові проблеми прісної води. Сталий розвиток і вода. Джерела забруднення гідросфери. Антропогенний вплив на води Світового океану. Забруднення природних вод України.

Джерела, масштаби та наслідки забруднення атмосфери промисловими підприємствами. Джерела викидів в атмосферу. Стан повітряного середовища України. Основні показники охорони атмосферного повітря.

Тема 2.3. Природоохоронна діяльність підприємств

Контроль і моніторинг природного середовища в Україні. Стан навколишнього природного середовища в Україні. Правові аспекти охорони навколишнього природного середовища. Організація служб охорони навколишнього природного середовища. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України. Державне управління охорони навколишнього природного середовища. Державна екологічна інспекція.

Види забруднення навколишнього природного середовища та напрямки його охорони. Природоохоронна діяльність підприємств. Інженерно-екологічна експертиза проектів підприємств. Екологічна паспортизація підприємств. Економічні аспекти охорони навколишнього природного середовища. Методи управління природоохоронною діяльністю. Економічний механізм охорони навколишнього природного середовища. Еколого-економічні показники оцінки виробничих процесів. Ефективність заходів з охорони навколишнього природного середовища.

Тема 2.4. Поняття і значення екологічної економіки

Екологічна економіка як міждисциплінарна галузь знань. Мета, об'єкт і предмет екологічної економіки. Аксиоми екологічної економіки. Функції екологічної економіки. Завдання екологічної економіки. Довкілля та суспільство: еволюція взаємовідносин. Стадії та еволюційні етапи взаємодії суспільства і природи. Незамкнена соціосистема. Частково замкнена соціосистема. Замкнена соціосистема. Агресивне природокористування та екологічна криза. Екологічна економіка та економіка природного довкілля. Зв'язок екологічної економіки з іншими науками.

Поняття та значення екстерналій. Негативні та позитивні екстерналії. Дія екстерналій. Типи споживчих благ. Типи екстерналій. Темпоральні екстерналії. Глобальні екстерналії. Міжсекторальні екстерналії. Міжрегіональні екстерналії. Локальні екстерналії. Врахування суспільних витрат. Парето-оптимальність. Теорема Коуза. Реальна ціна продукції та методи її визначення. Врахування зовнішніх і суспільних витрат у ціні. Оцінка суспільних витрат. Податки Пігу. Модель інтернаціоналізації зовнішніх ефектів. Провали ринку.

Тема 2.5. Методологічні засади еколого-економічного аналізу

Поняття та види еколого-економічного аналізу. Функції природного капіталу та їх врахування в еколого-економічному аналізі. Ефект та ефективність, способи їх визначення. Види еколого-економічного аналізу. Аналіз «витрати – вигоди». Врахування екологічного фактору при проведенні аналізу «витрати – вигоди».

Дисконтування. Врахування екологічної складової при дисконтуванні. Метод «мінімізації витрат». Аналіз «витрати – результат». Критерії ефективності реалізації проекту. Сутність «тиранії» дисконтування та

«ігнорування» майбутнього. Методика визначення ефективності капітальних вкладень.

Тема 2.6. Сталий розвиток як альтернативна модель розвитку суспільства

Передумови виникнення та сутність концепції сталого розвитку. Розподіл світового ВВП та соціальна несправедливість. Демографічні проблеми. Дитяча смертність у віці до 15 років. Динаміка та прогноз світового населення. Деградація довкілля. Форми деградації довкілля. Екологічна та економічна правда за Остіном Дахлом.

Основні положення концепції сталого розвитку. Теорія сталого розвитку Германа Дейлі. Основні проблеми сталого розвитку. Екологічні умови та принципи сталого розвитку. Екологічний слід. Біопродуктивність. Глобальні сценарії розвитку людства. Екологічні завдання тисячоліття до 2015 року. Поняття Глобального договору ООН. Екологічні принципи Глобального договору ООН. Міжнародні ініціативи.

Тема 2.7. Екологічна політика

Екологічна відповідальність – основа екологічної політики. Підходи до екологічної відповідальності. Право екологічної відповідальності. Форми еколого-правової відповідальності. Оцінка забруднювачем розміру збитку. Екологічне страхування. Механізм запобігання негативного впливу на навколишнє середовище. Аналіз та управління екологічним ризиком. Самострахування. Підходи до механізму страхового покриття. Екологічна експертиза та її види. Терміни проведення екологічної експертизи. Мотивація компаній до екологічної відповідальності. Екологічна бізнес-етика. Етична основа екологічної відповідальності. Моделі екологічного менеджменту. Пасивний екологічний менеджмент. Активний екологічний менеджмент. Орієнтири активного екологічного менеджменту.

Тема 2.8. Екологічна експертиза, екологічний облік та екологічний аудит як інструменти екологічного менеджменту

Цілі і завдання екологічної експертизи. Види експертних висновків для висновку державної екологічної експертизи про відповідність прийнятої господарської діяльності встановленим нормативам якості навколишнього середовища. Об'єкти екологічної експертизи.

Цілі, завдання, методи, засоби екологічного обліку, екологічного аудиту. Види екоаудиту. Склад команди екоаудиту. Діяльність екоаудиту до виходу на об'єкт ревізії. Діяльність екоаудиту на об'єкті ревізії. Документи результатів перевірки стану екоменеджменту на підприємстві. Контроль виконання заходів за результатами екоаудиту.

Загальні вимоги до системи екологічного обліку на підприємстві. Екологічний облік і реформування традиційної системи обліку на підприємстві. Проблема формування показників у системі екологічного бухобліку. Особливості екологічного обліку та звітності на українських підприємствах.

Екологічний аудит і міжнародні стандарти. Екологічний аудит і стандарти екологічного менеджменту в Україні

Тема 2.9. Екологічний маркетинг: розробка і реалізація «зеленої» продукції

Концепція екологічного маркетингу. Сутність і види екологічного маркетингу. Стан, тенденції та чинники розвитку екологічних потреб. Типи товарів за рівнем екологічності. Типи споживачів за відношенням до екологічності товарів. Аналіз мотивації споживання екологічних товарів.

Розробка екологічних продуктів і принцип циркулярної економіки. Нові інструменти і форми еко-маркетингу та продуктової політики. Напрямки розвитку ринку екологічних товарів у світі й Україні. Особливості просування екологічних товарів на ринку. Оптимізація витрат на просування екологічних товарів різного рівня мотивації споживання. Екологічне маркування

Тема 2.10. Індикатори екологічних результатів діяльності підприємства

Поняття індикаторів екологічних результатів діяльності підприємства. Індикатори екологічних результатів діяльності підприємства в стандартних системах ISO 14000 і EMAS. Вихід за межі «стандартних» підходів. Оцінка екологічного життєвого циклу продукції. Оцінка екологічного життєвого циклу продукції: призначення, функції. Проблеми, обмеження та перспективи застосування ОЕЖЦ. Екологічний контролінг як концепція координованого забезпечення та використання релевантної інформації. Ефективність екологічного менеджменту. Діагностика природоохоронного потенціалу підприємств на основі показників екологічного паспорту, результатів досліджень, проведених на підприємстві органами екологічного контролю. Екологічний паспорт підприємства. Діагностика параметрів, що характеризують екологічність продукції, що випускається підприємством. Оцінка викидів і відходів підприємства, відповідності їх встановленим екологічним нормативам і вимогам. Використання результатів діагностики природоохоронного потенціалу підприємства для організації виробництва екологічно чистих і безпечних товарів.

Тема 2.11. Особливості організації роздрібно́ї та оптової торгівлі

Організаційні й правові основи здійснення торговельної діяльності; ринок товарів, послуг, технологій: сутність, склад, проблеми розвитку; торгівля як сфера комерційної діяльності; глобальна торгова система: правила, інструменти, реклама — рушій торгівлі; маркетингові стратегії в торгівлі.

Теорії розвитку міжнародної торгівлі, торговельна політика; національний рівень регулювання міжнародної торгівлі; наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі; врегулювання міжнародних торгових спорів.

Тема 2.12. Розробка товарної політики підприємств

Класифікація товарів. Три аспекти товару. Особливості товарів кінцевого споживання. Особливості маркетингового підходу до розробки та виведення на ринок товарів індустріальної групи.

Асортиментна політика фірми. Фактори, що визначають специфіку асортиментної політики фірми. Широкий та глибокий товарний асортимент.

Оптимізація асортименту в умовах кризи. Виведення з асортименту ризикових груп товарів.

Упаковка в маркетинговій діяльності. Функції упаковки.

Товарні знаки та знаки обслуговування в маркетинговій діяльності. Законодавство України про товарні знаки. Основні функції товарних знаків та знаків обслуговування.

Ринок послуг та його розвиток в сучасних умовах. Особливості товарної послуги. Види послуг. Особисті послуги та їх основні характеристики.

Концепція життєвого циклу товару: причини виникнення, сутність та особливості застосування.

Тема 2.13. Розподіл та збут товарів

Маркетингові канали розподілу товарів. Види маркетингових каналів. Традиційні маркетингові канали. Нові види маркетингових каналів. Канали зворотного ходу. Фактори, що визначають вибір типу маркетингового каналу. Основні функції маркетингових каналів.

Доцільність для підприємств розвитку нових каналів збуту в умовах кризи. Зростання значення прямих продажів.

Маркетингові посередники: їх основні види та характеристики. Оптова торгівля. Види послуг оптових посередників. Контрактна основа діяльності оптових посередників.

Товарорух як елемент маркетингової діяльності. Основні рішення в галузі товароруху. Маркетингова логістика.

Тема 2.14. Формування логістичних систем

Універсальна концепція теорії логістики; основні принципи та методи теорії логістики; види логістичних ланцюгів розподілу; основні інструменти управління логістикою.

Логістика технологічних процесів, поняття матеріальних потоків; порядок, підходи, принципи та фактори впливу на формування логістичних систем; управління запасами.

Тема 2.15. Внутрішньовиробнича логістика

Традиційний і логістичний підходи до управління матеріальними потоками у виробничій логістиці; логістична концепція MRP; мікрологістична система KANBAN; мікрологістична концепція "Оптимізована виробнича технологія"; мікрологістична концепція "Худе виробництво".

Транспортне обслуговування виробництва. Сутність і завдання внутрішньозаводського транспортного обслуговування. Пересування вантажів між операціями, робочими місцями, дільницями, цехами, складами.

Транспортний цикл, собівартість перевезення вантажів. Система та етапи планування перевезень. Маятникові, вейерні та кільцеві маршрути перевезень. Транспортна логістика на підприємстві.

Форми та системи матеріально-технічного забезпечення виробництва. Визначення потреб у матеріально-технічних ресурсах. Матеріальні ресурси та їх потоки у виробничій системі.

Транзитна та складська форми забезпечення виробництва. Оперативне забезпечення виробництва матеріальними ресурсами. Норми та нормування витрат матеріалів та ресурсів. Визначення потреби в матеріальних ресурсах промислового підприємства. Поточний, підготовчий та страховий запаси. Загальний запас. Оперативно-заготівельна робота на підприємстві, її планування.

Характеристика складського господарства. Ознаки класифікації складів. Класифікація складів (склади забезпечення, виробничі склади, склади, що зберігають напівфабрикати власного виробництва, збутові склади). Універсальні та спеціальні склади, центральні та цехові склади, закриті, напівзакриті, відкриті склади та форми їх розташування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Базилевич В., Вальтер Д., Хартманн В., Купалова Г. та ін. Глосарій зеленого бізнесу: українсько-німецько-російсько-англійський. - К.: Знання, 2010. – 518 с.
2. Васюта О.А. Екологічна політика України на зламі тисячоліть. — К.: КиМУ, 2003. — 306с.
3. Вдовиченко А.М. Тіньова міжнародна торгівля: макроекономічна теорія та фіскальні наслідки для України: монографія / [Вдовиченко А. М. та ін. ; за заг. ред. Д. М. Серебрянського] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України, НДІ фін. права. - К. : Алерта, 2014. - 200 с.
4. Величко О.П. Логістика в системі менеджменту підприємств аграрного сектору економіки: монографія / О. П. Величко. - Дніпропетровськ : Акцент, 2015. - 525 с.
5. Виробництво, торгівля, послуги: схеми бухгалтерських проведення: практ. керівництво. - Д. : Баланс-Клуб, 2013. - 111 с.
6. Внутрішній ринок і торгівля України: структурно-інституціональна трансформація: монографія. - Київ : КНТЕУ, 2015. - 431 с.
7. Возіянова Н.Ю. Внутрішня торгівля України: теоретичний базис, моніторинг, моделі розвитку [Текст] : монографія / Н. Ю. Возіянова ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. - 516 с.
8. Волков В.П., Горошков Л.А. Логістика нерухомості у житлово-комунальному господарстві: монографія / д-р техн. наук, проф. Волков В. П., канд. фіз.-мат. наук Горошкова Л. А. ; ДВНЗ "Запорізь. нац. ун-т" М-ва освіти і науки України. - Запоріжжя : ЗНУ, 2013. - 644 с.
9. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-ІУ.

10. Гринів Л.С. Екологічна економіка: Навч. посіб. – Львів: «Магнолія 2006», 2010. – 360 с.
11. Джигирей В.С., Сторожук В.М., Яцюк Р.А. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посіб. – Л.: Афіна, 2004. – 272 с.
12. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування”.
13. ДСТУ ISO 14004-97. Системи управління навколишнім середовищем. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення.
14. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ: Держстандарт України, 2001.
15. Екологічне підприємництво: Навч. посіб. /В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін.. – К.: Мета, 2001. – 191 с.
16. Екологічне підприємництво: Навч. посіб. /В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін.. – К.: Мета, 2001. – 191 с.
17. Інноваційна логістика: концепції, моделі, механізми: колект. монографія / [Астаф'єв А. В. та ін. ; за наук. ред. М. Ю. Григорак та Л. В. Савченко] ; Нац. авіац. ун-т, Укр. логіст. асоц. - Київ : Логос, 2015. - 545 с.
18. Кожушко Л. Ф., Скрипчук П. М. Екологічний менеджмент: підруч. — К. : Академія, 2007. — 432с.
19. Крикавський Є. Логістика для економістів / Євген Крикавський ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 2-ге вид., випр. і допов. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 475 с.
20. Лук'янихін В. О. Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком. — Суми : Університетська книга, 2002. — 316с.
21. Марчук В. Є., Григорак М. Ю. Реверсивна логістика та рециклінг наукомісткої продукції / Марчук В. Є., Григорак М. Ю. ; Нац. авіац. ун-т, Укр. логіст. асоц. - К. : Логос, 2013. - 131 с.
22. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 367 с.
23. Методичні рекомендації до міждисциплінарного тренінгу "Розробка логістичної стратегії для інноваційного продукту" для студентів спеціальності 8.03060107 "Логістика" денної форми навчання / Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця ; [уклад. Т. О. Колодізева]. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. - 43 с.
24. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво, стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. – К.:ХНЕУ, 1997. – 244 с.
25. Роздрібна торгівля: розвиток та інновації: монографія / [Азарян О. М. та ін.] ; під наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Азарян О. М. ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Каф. маркетингу і комерц. справи. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. - 387 с.
26. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво: Довідник. – К.: Знання-Прес,2003. – 379 с.

27. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник.- К.: Академвидав, 2006.- 464 с.
28. Українська екологічна енциклопедія/ [Р.С.Дяків, А.В. Бохан, І.Й. Рибчич та ін.]; За ред. Р.Дяківна; Міжнар. екон. фундація, Ін-т українознав. М-ва освіти і науки України. — 2-е вид. — К., 2006. — 807 с.
29. Экология: учеб. для вузов / А.И.Николайкин, Н.Е.Николайкина, О.П.Мелехова. — 4-е изд., испр. и доп. — М.: Дрофа, 2005. — 622 с.
30. Юрченко Ю.Ю. Оптова торгівля: інституціонально-еволюційний підхід [Текст] : монографія / Ю. Ю. Юрченко ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. - 404 с.
31. Costanza R. Ecological Economics: The Science and Management of Sustainability. Columbia University Press, New York. — 435 p.
32. Socio-economics. Toward a New Synthesis/ Amitai Etzioni, Paul R. Lawrence. — N. — Y. — London: M.E. Sharpe, 1991. — 339 p.
33. Cunningham W.P., Saigo B.W. Environmental science: a global concern. — 5th ed. — McGraw-Hill, Boston, 1999. — 650 p.
34. Heinrich D., Hergt M. Atlas de l'Ecologie. — La Pochotheque, 1993. — 284 p.
35. Turban T., Rainer R.K., Potter R. Introduction Information Technology. — J. Wiley & Sons, 2001. — 550 p.